

መርሆ

ለካቲት 2016

7ይ-ዓመት ሕታም ቁ.18

ብሓልዮት ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ) ዝዳሎ ዕላዊ ልሳን

መርሆ

ብባህርን ምስልን ንክልተ፡ ኣብ ሓደ ኣገዳሲ ኩነት ዝጣመሩ ተርእዮታት ብማዕረ ዝውክል፡ ማንታ ትርጉም ዘለዎ ኣምር ወይ ቃልዮ።

ካብ ድቅድቕ ጸላም፣ ካብ ዓሚቕ ባዓቲ ወይውን ካብ መሪር መግዛእታዊ ኣርዑት ሓራ ንምውጻእ ዘገልግል፡ መዋጽኦ ወይውን ባብ ራህዋ ክህሉ ግድንዮ። እዚ ባብዚ ካብ ጭንቅን ሕሰምን ዘናግፍ መስተርሆ ናይቲ ኣደራሶ ብምጃኑ፡ እቲ ባብ መርሆዮ።

ናብቲ ክትበጽሖ እትብህጎ መስተርሆ-ባብ፣ ጫፍ ዓወት ንምብጻሕ፡ ንጊዚያዊ ግድላት ካብ እምኒ-ዓረ ብዝተረረ ጽንዓት፣ ውፋይነትን ቅሩብነትን ምብልሓት ዝሓትትዮ። ምንጪ ናይዚ ተኣምራታዊ ሓይሊ፡ ብንጽር ራእይን እስትራቴጂን ዝግራሕ ቅኑዕ መስመር ምዕታር ደማ የድሊ። እዚ ቅኑዕ መስመርዚ መንገዲ ዓወትዮ። ነዚ መንገዲ ዓወት ዝቕልስ ክኣ መርሆዮ።

መርሆ ዕላዊት ልሳን ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ(ሰደግኤ) ኮይና፡ ከም ውድብ ንዝተበገስናሉ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልስና ንምዕዋት፡ ውድባዊ ፖለቲካዊ ኣማራጺታትና እትእምት፡ መንገዲ ሓቀኛ ዓወት ብምምራሕ፡ ብመንፈስን ተልእኾን ነቲ ዝተሰመየትሉ ዓሚቕ ትርጉምን ረዚን ዕላማን ብብቕዓት ንምፍጻም፡ ኣብ መስርዕ ጸረ-ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ኣብ ዝካየድ ህዝባዊ መኸተ፡ ናይ ቃልሲ ግቡኣ ንክተበርክት ዝተሰለፈት፡ ዳግም መርሆ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ዕላማታትና ኮይና ከተገልግል፡ ቃለ-መሓላ ዝኣተወት ልሳንናዮ።

ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ)

Website: - www.merho.net

E-mail:- webmaster@merho.net or admin@merho.net

ትሕዝቶ

ርእሰ-ግንቀጽ

ጭ ርእሰ-ግንቀጽ

ውሐስ ጎደና ዓወት!!.....2

ጭ ሐሳውን ቆርበትን..... 3

ጭ ንጥፍአትና ዝሰመረ ግንባር ንምፍሻል፡
ንድሕነትና፡ ንሕና ንውፊር!!.....7

ጭ ግምዲ ደብዳቤታት

ስነ-ጥበብ፡ ንድሕነት ህዝብን ሃገርን.....11

ጭ ግጥሚ

ሻባይ አለኻዶ.....13

ርእሰ-ዓንቀጽ

ውሑስ ጎደና ዓወት!!

ህዝብታት ኤርትራ፡ ኣብ ትሕቲ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ዘሕልፍዎ ዘለዉ ኩለ-መዳያዊ ህይወት፡ ኣብ ህልው ይኸን ሕሉፍ ናይ ታሪኽ መዛግብቲ መዳርግቲ የብሉን። እዚ መሪር ኩነትዚ፡ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናበኣሰ ቁልቁል-ዝኣፉ ዝንቁት ዘሎ ብምዃን ድማ፡ ሎሚ ካብቲ ናይ ትማሊ፡ ንላዕሊ ድሕነትን ቀጻልነትን ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ኣሻቓሊ፡ ተባራሚ ሕቶ ኮይኑሎ። ነዚ ሻቕሎትዚ ዘጋድዱ ረጅሒታት ብዙሓትዮም። ነቶም ሱር ዝሰደዱ ነዊሕ ዘኳማሳዕናዮም ኤርትራዊ ዛዕባታት ከም ርዱኣት ወሲድና፡ ናይ ቀረባ እዋን ተርእዮታት መወከሲና እንተጌርና፡ ናይቲ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ኣንጻላልዮ ዘሎ ሓደጋ ግዝፈት፣ መጠኑን ዝተወሰነበ ባህሪኡን ምርኣይ ዝከኣልዮ።

ልፍንቲ ሃገራት ዓረብ፡ ኣብ የመን ዘካይዶ ዘሎ ወተሃደራዊ መጥቃዕቲ፡ ብፍሉይነት ኣብ ኤርትራ ፈጠርዎ ዘሎ ስግኣት ቁጽሪ ሓደ ኣጀንዳዮ። ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ነዚ ዞናውን ከባብያውን ወተሃደራዊ ኢድምትእትታው፡ ዓዳሚ ተራ ዝተጸወተዮ። ኣብ መስርሕ ከኣ ነቲ ዘሳወሮ ፖለቲካዊ ወጥራ፡ ኣብ ረብሕኡ ንምውጻል፡ ኤርትራ መንደርደሪዚ ወተሃደራዊ ወፍሪ ክትከውን ብኢደ-ወነኑ ስምምዕ ኸቲሙ። ኤርትራ መበገሲኡ ዝገብር ወተሃደራዊ መጥቃዕቲ፡ ኣብ ኤርትራ ዝህልዎ ቀጥታዊ ጽልዎ ሓደ መልክዕ ስግኣትዮ። እዚ ተገላብጢ መርገጻት፡ ኣብ ዝምድናታት ህዝብታት ኤርትራን የመንን ክፈጥሮ ብዛዕባ ዝኸእል ኣሉታዊ ኣሰር፡ ካልእ ዘተሓሳስብ ጉዳይዮ። እዚ ወፍሪዚ፡ ካብ ወተሃደራዊ ተልእኹኡ ወጻኢ መበገሲ ዝገብርዎ ኣይደሎጂካውን፡ ካብ ታሪኽ ዝወረሶም በሰላታቱን፡ ብጉልባብቲ ዝጀመሮ ወፍሪ ኣብ ምስፍሕፍሖ፡ ንኤርትራ መንጠሪቱ ከይገብር፡ ስግኣት ዓለም-ለኻዊ ማሕበረሰብ ከይተረፈ ኮይኑ ኣሎ። ንህዝብታት ኤርትራ ከኣ ልዕሊኡ፡ ዘቤታዊ ጉዳዮምዮ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ብሽም ምቅያር ባጤራ ናቕፋ ዘተኣታተዎ ናይ ምግባት ፖሊሲ፡ ንመዓልታዊ ህይወት ህዝብታትና ብምንጋዕ፡ ፈጠርዎ ዘሎ ፖለቲካዊ፣ ማሕበራውን ቁጠባውን ቅልውላው ርእሶ ዝኸኣለ ዛዕባዮ። እዚ ፖሊሲዚ፡ ንህዝብታት ኤርትራ ኣብ ካልኣዊ ኣጀንዳታት ንምጽማድ፡ ንሱሩዕ ህይወቶም ከይተረፈ ብምቁጽጻር ክርዕሙ ዝገብር ፍጹም ፋሽስታዊ ጭካኔ ዝወለደ መቐጻዕቲዮ። ዝትግበረሉ ዘሎ እዋን ከኣ፡ ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ኣንጻላልዮ ዘሎ ሓደጋ ደርቁ፡ ሰፊሕ ሰብኣዊ ቅልውላው ዘኸትል ዓጸቦን ህልቂትን ከየስዕብ ብማሕበረሰብ ዓለም ደረጃ ስግኣታት ኣብ ዝንጸባረቐሉ ዘሎ እዋንዮ። ብርግጽ ሓደጋ ደርቁ፡ ተፈጥሮኣዊዮ። ግን ከኣ ህዝብታትና ክጸወርዎ ዘኸእሎም ሰብኣዊ ዓቕምታት፡ ብገላዊ ወፍርታት ጅሆ ዘሪዑ፡ ክምጽወቱ ጌርዎምዮ። ኣብ ርእሲኡ፡ ብሓገዝ ክረኽብዎ ንዝኸእሉ ህጹጽ ረድኤት ብምሕሳም፡ ኣብ ልዕሊ ህዝብታትና ዘንጸላሉ ዘሎ ሓደጋ ብምስጢር ሒዝዎሎ። ስለዚ ስርዓት ህግደፍ ዘነሃሃሮ ተፈጥሮኣዊ ደርቅን ፋሽስታዊ ናይ ምግባት ፖሊሲኡን እናተዘራረዩ፡ ንማሕበራዊ ህይወት ህዝብታት ኤርትራ ኣብ ፊተና ክወድቕ ጌርዎ ኣለዉ።

ዋሕዚ ስደት ኤርትራውያን ኣብ መስርሕ ዘጋጥም ዘሎ ጅምላዊ ህልቂት፡ ነዚ ኩነትዚ ዝድርኽ ዘሎ ውሽጣዊ ኩነታትን ጉዳይ ኣተሓሕዞ ሰብኣዊ መሰል ዜጋታትን፡ ካልእ ኤርትራዊ ዛዕባዮ። ብውድብ ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ሰብኣዊ መሰል፡ ዝተመዘዘት ኣጻራይት ኮምሽን፡ ዘውጽኦቶ በዓል 453 ገጻት ሪፖርት፡ ህልው ኩነታት ኤርትራ ኣብ ዓለማዊ መጋባእያ ከይተረፈ ዘተሓሳስብ ምዃን ዘርእይዮ። ኣውሮጳዊ ሕብረት፡ 75 ዓመት ዝጸንሕ ፍልሰት ኤርትራውያን ንምንካይ ዝዓለመ ኣስታት 200 ሚልዮን ዩሮ ዝውድእ ፕሮጀክት ሰብኣዊ ሓገዝ ቀሪጽ፡ ኣብ ኤርትራ ከተግብሮ ዝተቐሰበ፡ ካብ ዋሕዚ ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝፈጠረሉ ዝገፍ ሻቕሎት ዝነቅልዮ። እዚ ሓገዝዚ፡ ኣብ ጽባሕቲ፡ ባይቶ ጸጥታ ኣብ ልዕሊ መንግስቲ ኤርትራ ዘንበሮ ማዕቀብ 73 ግዜ ክቕጽል ኣብ ዝወሰነሉ፡ ኣጻራይት ኮምሽን ዘቕረበቶ ጸብጻብ ዝመርመረ

መጋቢት ወ/ሐሃ ጉዳይ ሰብአዊ መሰላት፣ ተወሳኝ መጽናዕት ክግበር ውሳኔ አብ ዘሕለፈሉ እዋንዮ። ስለዚ እምበኣር መበገሲ አውሮጳዊ ሕብረት፣ አብ ልዕሊ ፖለቲካዊ ባህሪ ስርዓት ህግደፍ ዘሎ ዓለም-ለኻዊ ሚዛን አብ ቦትኡ እናሃለው፣ እቲ ሓገዝ ብሰብአዊ ዓይኒ ዝረከ፡ ንሰብአዊ ረድኤት ጥራይ ዝውዕል፣ ጠንቂ ዋሕዚ ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝኾኑ ፖሊሲታት ጽገናዊ-ለውጢ ክግበረሎም ቅድመ-ኩነት ዘለዎን አፈጻጸምኡ ብቀረባ ምክትታል ዝግበረሉን ስምምዕ ምጻኑ፡ ካብ ብራስለስ ዝተወሃበ ወግዓዊ መግለጺ ይሕብርዮ።

እዞም ተርእዮታት፡ ንድሕነት ህዝብን ሃገርን ዝሻቐል፡ ብግብሪ ነዚ ጭርሖዚ ንምውሓስ ንዝቃለስ ሓይሊ፡ ዝያዳ፣ ትማሊ ሓላፍነት ክስከም ዝገብር ምጻኑ ርዳኢዮ። ነዚ መሰረት ዝገበሩ፡ ብሓባርን ብተናጻልን ዝካየዱ ጸዕርታት አለው። ሰፋሕቲ ህዝባዊ ምልዕዳላት፣ እናበረኸ ዝመጸ ዝተወደበ ተሳትፎ ህዝቢ፣ ፖለቲካዊ ሓይልታት ብውልቀን ብሓባርን ዘካይድዎ ጸዕርታት...ወዘተ ዝተመዝገበ ዘገምታዊ ለውጢ አሎ። ግን ከኣ፡ ረብሓታት ህዝቢ ማእከሉ ዝገብር፣ ንተባራዕቲ ሕቶታቱ ብዝግባእ ዝምልሽ፣ አብ ጽኑዕ መትከላት ዝተመሰረተን ብንጽር ራእይ ዝግራሕን መሪሕ ፖለቲካዊ ሓይሊ ናይ ምፍጣር ዕዮ-ገዛና አይመለስናዮን። ደሞክራሲያዊ ቃልስና፡ ብዕድመ ዘይኮነስ ብውጽኢት ክምዘን ናብ ዘኸእሎ ደረጃ ክሰጋገር፡ ፖለቲካዊ ድልውነትና ብምርግጋጽ ታሪኻዊ ሓላፍነት ክንፍጽም ንጥለብ አሎና። ብዝተፈላለዩ ምክንያታት አድህቦ ዝነፈግናዮም፡ መንቀሊ ተደጋጋሚ ፍሽለታትና ዝኾኑ መሰረታዊ ሕጽረታትና ክንእርግም ይግባእ። መትከላዊ መቆሚያታትና፡ ናይ መጀመርያን መወዳእታን አገልግሎቶም ዝሰፈሐ ህዝቢ ዝጥርንፍን ንረብሐኡ ብንቕሓት ዝቃለሰሉ ባይታ ብምፍጣር መንጽር ክዕየር አለዎ። ንዘመዝገብናዮም አወንታዊ ምዕብልናታት አዕቅቡብና ናብ ውሑስ ጎደና ዓወት እንበጽሕ፡ በዚ አንፈት እንተኸድናዮ። አብ ክሊዚ ቅኑዕ አንፈትዚ ውድብና ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ/ሰደግኤ/ ካብኡ ዝጥለብ ዘበለ ኩሉ ክገብር ድልውዮ።

“ሓሳውን ቆርበትን.....”

ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ዕምሪ ፖለቲካዊ ስልጣኑ ንምንዋሕ ክሳብ ሕጂ ዝተጠቐመሎም ሚላታት፡ ብሓደ ሸነኽ ወተሃደራውን ስለዮውን መሓውራቱ አክቲቱ ተቓውሞታት ብምድሃኸን መአዝኖም ብምስሓትን ዝጥቀሙሉ ናይ ራዕድን ሽበራን ወፍሪ እዩ፤ በቲ ካልእ መዳዩ ከኣ፡ ብሃሱሳቱን ዕሱባት መሓውራቱን አቢሉ ዘካይዶ ብፕሮፓጋንዳ ዝግለጽ ናይ ምድንጋርን ሓሰትን ዘመተዮ። እዚ ሚላዚ፡ አብ ታሪኽ ዝዘንተወሉ ቅዳሕ ናይቶም ዝቐደሙ ፋሽስታውያን ስርዓታት ቅዲዮ።

ነዞም ሚላታት፡ ከም ዋሕስ ፋሽስታዊ ፖለቲካዊ ስርዓቱ ብምሕሳብ፡ አካል ፖሊሲታቱን ትካላዊ ቅርጻታቱን ጌሩ ክሰርሕ ዝጸነሐን ዘሎን ህግደፍ፡ ናይ መወዳእታ ዕጭኡ፡ አሰር እቶም ዝቐደሙ አያታቱ ብምሓዝ፡ አብ ናይ ታሪኽ-ጉሓፍ ክድርብይ ምጻኑ ብርግጽ አዩጠራጥርንዮ። ነዚ መቅድም-ውድቀቱ ዝኾነ ጉዕዞ ገና ብጊሓቱ፡ አብ ንእዲ-ሕጽናቱ እናሃለወ “አሃዱ” ኢሉ ካብ ዝጅምር ነዊሕኻ እንተኾነ፡ አይከምዛ ዝሓለፈት ዓመት 2015።

ዓመተ 2015፡ ስርዓት ህግደፍ ከምቲ “ሓሳውን ቆርበትን እናሓደረ ይፎኩስ” ዝብልዎ አብ ኩሉ መድረኻት፡ ኩሉ መዳያዊ ስዕሪታት ዝተጎምጎመሉ ዓመትዮ። ብአንጻሩ ደንበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ፡ ምስ ኩሉ ሕጽረታቱ ንዝቐጽል ጉዕዞኡ አወንታዊ መደላድል ዝፈጠረሉ፡ ዓመተ ቃልስን መኸተን ኮይናዮ ተመዘጊባ። እዚ መኸሰብዚ፡ ውህሉል ድምር ናይ ዝሓለፈ ቃልሲ ውጽኢትዮ። ቀጻልነቱ ንምውሓስን ናብ ዝለዓለ ጥርዚ ዓወት ንምስግጋርን ከኣ፡ አብ ቅድሚና ረዚን ታሪኻዊ ሓላፍነት ይጽበዩና ምህላዉ ርዳኢዮ። ስለዚ ከኣ፡ አንፈት መኸተና ንምንጻር፡ አብ ቅድሚና ዘለዉ ብድህታትን አወንታዊ ጸጋታትን ብግቡእ ምምዛን ከድልዩና እዩ። ዕላማዚ ጽሑፍ እንበኣር ነዚ ታሪኻዊ ሓላፍነትዚ አብ ጸብጻብ ብምእታው፡ መበገሲ ዝኸውን አመት ንምህብ ዝግለመዮ።

ተሞኩሮና አብ ዓመተ 2015 ቅድሚያ ምርአይና ግን፡ መሰረታዊ ባህሪ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ንምልላይን ምስ ህልው ኩነታት ንምንጽጻርን ዝሕግዙና፡ አገደስቲ ታሪኻዊ ፍጻሜታት ብምልዓል፡ ገለ አብነታት ክንርእይ ክንፍትን ኢና።

ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ብዋጋ ረዘን መስዋእቲ ህዝብታት ኤርትራ ንዝተረጋገጸ፡ ቦኸሪ ነጻነታዊ ዓወት ገቢቲ፡ ፖለቲካዊ ስልጣን ንበይኑ ብሒቲ ንምሓዝ ኣብ ንእዲ ሕጽናቱ እንክሎ ዝተጠቐመሉ ሜላ፡ ምቅብጣር ዝመልእዮ ኔሩ። ነቶም ካብ ህዝብን ኣባላቱን ዝለዓሉ ዝነበሩ ሕቶታት ንምብርዓን ግዜ ክሸምት ብምምራጽ፡ “እዛ ሃገር ጥርሓ ኢና ተረኪብናያ፤ መጀመርያ ሪፈረንደም ብምግባር ሕጋዊ መዛዘሚ ክንገብረሉ ግዜ ክድልዩናዮ” ዝብል፡ ንግሩህ ልቢ ህዝብታትና ዝሰልቡ ምክንያታት ብምቕራብ፡ ንተባራዕቲ መድረኻዊ ሕቶታት ጎሲዮምዮ። እዚ ስልቲዚ ዝሃቦ ግዜ ተጠቐሙ፡ “ብክልተ እግረይ ደልዲል ኣለኹ” ኣብ ዝበለሉ እዋን፡ ግን “ንዴኹ ማይ ውረድላ” ዝዓይነቲ፡ ካብታ ንምድህላል እተገልግሎ ናይ ፕሮፓጋንዳዊ መሓውሩ ናብታ ቦትርን ዓረርን እትመልኹ፡ ወተሃደራውን ጸጥታውን ትካሉ ብምዛር፡ “ኣብይ ዝክበርኩም ኢኹም፤ ንሕና ንፈልጥ” ብዝብል ኣጉል-ትዕቢት ተነዲሑ፡ ውሽጣዊ ተቃውሞታት ክድህኽ ጀሚሩ። ናይዚ ኣብነታት፡ ብኣድማ ተጋደልቲ ዝፍለጥ ምንቅስቃስ፤ ጭፍጨፋ ስንኩላን ማይ ሓባር፤ ኣብ ልዕሊ ዝተፈላለዩ ተኸተልቲ ሃይማኖታት ብበእብረ ዝወሰዶም ኢ-ሰብኣዊ ስጉምትታት...ወዘተ እቶም ፍሩያት ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ብተኸታታሊ ዝጨወዮም፤ ዝቐንጸሎምን ዝሕቀቆምን ግዳያትዮም።

ኣብዚ መድረኽዚ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ዝተኸተሎ ስልቲ፡ ከምቲ ብኣብነት ኣሰኒና ዝራኣናዮ ክልተ መልክዓትዮ ኔርዎ። እቲ ቀዳማይ ፕሮፓጋንዳዊ ጠባይ ዘለዎ ምድንጋር፤ ኣሶትን ዘይትግበር መብጽዓን ዘጣመረ፡ ካብ ርእሱ-ፋሽስት ኢሳይያስ ጀሚሩ ብተዋረድ ብዝተጸፈዩ መሓውራቱ ዝሰላሰል ትካላዊ መልክዕ ዝሓዘ ወፍሪዮ። እቲ ካልኣይን ብልሒ ናይቲ ፋሽስታዊ-ስርዓቱ ዋርድያ ጌሩ ዝርእዮ ድማ፡ ናይ ምቅንጻል፤ ምሕቃቕን ምጭዋይን ተግባራት ብፊተ-ውራርነት ዝፍጽም፡ ወተሃደራውን ጸጥታውን ትካሉዮ። እዞም ክልተ ዓንዲ ሕቆ ህላውቲ ስርዓት ዝኹን ትካላት እናተመላልኡ፡ ዝኸተልዎ ስልቲ ዝወሰድዎ ስጉምቲ ይኹን ቀንዲ ዋኒኖምን፡ ህዝቢ ብምርዓድን ብምድንጋርን ቀጻልነት ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ምዕቃብዮ። እዚ ከኣ ክሳብ ዝተወሰነ እዋን፡ ካብ ውሱናት ኣካላት ኣብ ውሱን ከባቢታት ዝለዓሉ ተቃውሞታትን መባእታዊ ሕቶታትን ንምጭፍላቕ ተገልጊሎሎዮ። እዚ ኣረሜናዊ ስጉምቲዚ፡ ኣብኡ እንክሎ ተመሳሳሊ ተርእዮታት ክይቀላቐሉ ከምቲ “ዚ ዝራኣዩ ይቐጻጸቡ” ዝበሃል፡ “ኣንቂቆም ቆርጢጥናዮም” ብምባል ፋሽስታዊ መልእኽቲ ናብ ህዝብን ኣባላቱን ንምሕላፍውን ተጠቐሙሎዮ።

መቐጻልታ ናይዚ ሕቡእ ኣጀንዳ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ነቲ ብውሱናት ኣካላት ዝለዓሉ ተቃውሞታት ንምጭፍላቕ ዝተሞከረሉ ፋሽስታዊ ውዲቲ ብምስፋሕ፡ ግዳማዊ ኣጀንዳ ክፈጥር ተጓዩዮ። ኣብ ውሽጢ 10 ዓመታት ጥራይ ከኣ፡ ምስ ኩሎም ጎረባብቲ ሃገራት ብበእብረ ኩናት ጸሕቲሩ፡ ሰብኣዊ፤ ንዋታውን ማተሪያላውን ጸጋታት ሃገር ኣብ ኩናት ክህንኩት ጌርዎ። ንህዝብታት ኤርትራ ምስ ኩሎም ጎረባብቲ ሃገራት ደም-ኣቃቢኡ፡ መሰረታዊ ዕላማ ሰውራና ብምብርዓን፡ ንመሰርሕ ሃገራዊ ህንጻትን መድረኻዊ ጠለባቶምን ኮሊፉዎ።

ባዕሉ ብዘሳወር መጋርያ ኩናት ህዝብን ሃገርን እናብረሰ፡ ኣብ ባይታ ዘዩሎ፡ ኣብ ስነ-ኣእምሮ ህዝብታትና ናይ ከበባ መንፈስ ብምፍጣር፡ ብዋጋ ስልጣን፡ ታሪኽ እናዛበደ፤ ዓሌታውን ዘርኣውን ሓረጋት እናመዘዘ፡ ጽልኢ ብምዝራእ፡ ኣብ ዝፈጠሮ በዓቲ ክሕባእ ጸዲሩ። ሉኡላዊ ፖለቲካዊ ስልጣን ህዝብታት ኤርትራ ብኢደወነኑ ገቢቲ ከብቐዕ፡ ባዕሉ ብዝጸሕተሮ ኩናት ዘዩካትዕ ግዝኣት ኤርትራ፡ በጃ ስልጣን ንኣራግጽ ባዕዳውያን ሓይልታት ኣሕሊፉ ብምሃብ ዘራኸሰ ክንሱ፡ ተሓላቒ ሉኡላውነት ከምሰል፡ “ዶብና ኣይተሓንጸጸን፤ ሃገር ኣብ ምውሓስ ኢና ዘሎና...” ክብል እናተመጸደቐ፡ ንዘበታዊ ኣጀንዳታት ጅሆ ብምዝራዕ፡ ሩሕ ፖለቲካዊ ስልጣን መቃነዩ ኣውዲልዎ። እዚ ንብዓት ሓርገጽዚ፡ “ደው-በለለይ ክበለጸልካ” ብምኻኑ፡ እንትርፎ ኣብ ፈለማ እዋን ዝረኸቦ ምድንጋጽ፡ ውዲሉ-ሓዲሩስ ማይ ዓሚኹዮ ተሪፉ።

“ኣመል ምስ መግዝ” ከም ዝበሃል፡ እዚ ዶብ ሰጊሩ፡ ብጸቢብ ጉጅላዊ ሕሳባቱ ኣቦ-ጓይላ ኩናት ክኸውን፡ ደም ብምፍሳስ ከኣ ፖለቲካዊ ሕሳባቱ ክምእርር ዘንቀደ ፋሽስታዊ ስርዓት፡ ኣብ ዘኣጎዶም መጋርያታት፡ ንህዝብን ሃገርን ኤርትራ ሰፍ ዘይብል ከቢድ ዋጋ የዕዲዩምዮዮ። ኪኑኡ እቶም ብብግዚኡ ዝኣጎዶም መጋርያ ኩናት፡ ኣማዕዲዩ ዝስሕኖም ዘይኮነስ፡ ናብታ ጸባብ ማይ-ቤቱ እናቐረቡ፡ የእዳዉ ክቐርይኦን ዓቕምታቱ ክሸምረርን እናገበራ፡ ኣብ መወዳእታ ንትኹልን ጋድምን ክስንጠቐ ጌሮዎ እዮም። ህላወን ቀጻልነትን ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ግን፡ ኣብቶም ኣቐዲምና ዝገለጽናዮም መሰረታዊ ፖለቲካዊ ባህሪኡ ዝምስረት፡ ካብ ኩናትን ራዕድን ወጻኢ ክኸብር ዘይክእል ብምኻኑ፡ ክሳብ ግብኣተ-መሬቱ ብሓዊ ክጸወት ምርጭኡ ጌሩ ቀጸሎ። ብዋጋ ሕስም ህዝብታትና፤ ሞትን ስንክልናን መንእሰያት ኤርትራ፡ ሓደገኛ ቁማር ተጻዊቱ ዝጠፈሸ ርእሱ-ፋሽስቲ ኢሳይያስን

ስርዓቱን፣ ብመስርሕ ካብ ህዝብታት ኤርትራ ዝተነፍጎ ድጋፍ፣ ብተቓውምቲ ጎረባብቲ ሃገራት ንምክሕሓሱ፣ ዘይቅዱስን ዘይ-መትክላዊን ቃል-ኪዳን ብምእታው፣ ጠንቂ ዞባዊ ዘይምርግጋእ ኮይኑ። ብግብረ-ሽበራ ንዝጥርጠሩ ሓይልታት ብምሕብሓብ፣ ከሰልጥን ከዕጥቕን ከዋፍርን ብምጃን፣ ንመሳርዕ፣ ዞናውን ኣህጉራውን ግብረ-ሽበራ ተመሓዝዮም። ከም ውጽኢት ናይዚ ትምሕታዊ ዕንድራዚ፣ ዓለም-ለኻዊ ማሕበረ-ሰብ ብመንገዲ ባይቶ ጸጥታ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣቢሉ፣ ንሰለስተ ዓመታት ብተኸታታሊ ማዕቀብ ኣንቢሩሉ።

ኣብ ክሊዚ፣ ኣብ ዓመተ 2015 ዝተራእየ ፍሉይ ክስተት እንተለዩ፣ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ነዚ ብባይቶ ጸጥታ ኣብ ልዕሊኡ ዝዝንብይ ዝነበረ፣ ናይ ሳልሳይ ግዜ እንዳ ንምዕጻፍ፣ ብሓደ ወገን ሰፊሕ ዲፕሎማሲያዊ ወፊራ ብምክያድ፣ ኣብቲ ውሳኔ ተራ ኣለወን ንዝበለን ሃገራት ንምክሳብን ሰራሖቲ። እዚ ወፍሪዚ፣ ክሳብ ናይ ርእሱ-ማል ወፍርታቶም ኣብ ኤርትራ ከካይዱ ከፍቅደሎም መብጽጎ ብምእታው፣ ድጋፍ ንምርካብዮ ተንቀሳቐሱ። በቲ ካልእ መዳይ ከኣ “መከተ” ብዝብል ሽም፣ ሰፊሕ ህዝባዊ ሰላማዊ ሰልፍታት ንምክያድ ብምሕላን፣ ምስሉይ ተዋስኦ ክሰርሕ ፈቲኑዮ። ይኹን እምበር፣ ኣብ ባይታ ዝተቐየረ ነገር ስለዘይነበረ፣ ከቢድ ፖለቲካውን ዲፕሎማሲያውን ስዕረት ተጎልቢቡ፤ ብሕፍረትዮ ወጺኡ። እዚ ኣብ ልዕሊ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍን ቀንዲ ኣካላቱን ንሳልሳይ ግዜ ዝተበየን ማዕቀብ፣ ብዘይተቓውሞ ዳርጋ ብመሉእ ድምጺዮ ተወሲኑ። ባይቶ ጸጥታ፣ ናብ ከምዚ ዝኣምሰለ ውሳኔ ክበጽሕ ዝደረሻ ረጃሓ፣ ባዕሉ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ጠንቂ ዘይምርግጋእ ዞባ ኮይኑ ዝተጸወቶ ኣሉታዊ ተግባራት መበገሲ ጌሩዮ፤ ኣብ ልዕሊኡ ው/ሕ/ሃ ኮምሽን ሰብኣዊ መሰት፣ ኣብ ተሞኩሮ ንመጀመርታ ግዜ ኤርትራዊ ዘቤታዊ ኣጀንዳ ብምልዓል፣ ኣብ ልዕሊ ንጽሃት ዜጋታት ዝፍጸም ዘሎ ሰብኣዊ ግህሰታት ኣመልኪቱ ዘቐረበ ጸብጸብ፣ ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ዕርቃኑ ብምውጻእ፣ ሓቀኛ ምስሉን ባህራን ብምቅልፅ ተወሳኺ መበገሲ ኮይኑዮ። ብሳልሳይ ደረጃ፣ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዘካየድም ሓያል ቃልሲ፣ ድርዒ ኮይኑዮዮ። ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ነዚ ተደራራቢ ስዕረቱ፣ ከም ኣመሉ ምስተቆርጠጠ፣ መመኸነይታ ዘናደየሉ፣ “ምዕራባውያን ሃገራት ዘሪየናና፣ መንግስትና ንናይ ምዕራባውያን ፖሊሲታት ስለዘይተጸዕደ፣ ንምብርካሽ፣ ዓለሙ ዝግበር ሸርሒዮ፣ ብኣሜሪካን ኢትዮጵያን ዝተከሸነ ውዲትዮ...” ክብልዮ ብጽእ ከም ጲላጦስ ክኸውን ፈቲኑ።

ንግደ ሓቂ ግን፣ እዚ ብውድብ ሕቡራት ሃገራት፣ ኮምሽን ሰብኣዊ መሰል ልዑል ቆላሕታ ተዋሂቡዮ፣ ዓለምለኻዊ ኣጀንዳ ክኸውን ዝበቐዐ ዘቤታዊ ጉዳይ፣ ሓቀኛ ምስልን መግለጽን ህልው ኩነታት ኤርትራ ዝወለድዮ። ብወዝቢ ዝተረኸበ ዕድል ዘይኮነስ፣ ብዙሓት ዕሸላት ህጻውንቲ፣ ኣደ-ቆልዑን ሓራሳትን ደቂ-ኣንስትዮ፣ ኣሸሓት መግንግ ዘይቆጸሩ መንእሲያት ኤርትራ ዋጋ ህይወት ዝኸፈሉሉ፣ ስድራታት ዝዘኸተሙሉ፣ ዓድታት ዝባደማሉ ውህሉል ኤርትራዊ ክውንነትዮ። ኣብ ምድረ-ብዳታት ሲናይን ሰሃራን ድራር ኣሞራ ዝኾኑ፣ ኣብ ሲናይ ብሸፋቱ ክፍሊ ኣካላቶም ዝተጎይሙን ዘሰቅቑ ግፍዕታት ዝበጽሑምን ዜጋታትና ኣውያት መቐልሕ ዝፈጠሮ፣ ኣብ ምድራቤትና ዝውሕዝ ዘሎ ንብዓትን መሪር ቃንዛን ድምርዮ። ዜጋታት ጊሎትን ከደምትን ላዕለዎት ወተሃደራዊ መኮንናት ህግደፍ ኮይኖም፣ መጻኢ ተስፍኦም ጸልጺቱ ዕድሎም ተሓሸቡ፤ ስድራ-ቤታቶም ብሓላንጊ ድኸነትን ዓጸቦን ክግረፉ ዝፈረደም ፋሽስታዊ ሓላንጊ ጥፍኣትን ብርሰትን ካብ ዝገጸበ ህይወቶም ዝተቐድሐ ህያው ኤርትራዊ ቃንዛ ዝሓዘ ዓለምለኻዊ ኣጀንዳዮ። ስለዝኾነ ከኣ፣ ርእሱ ዝኸኣለ ኣጸራይት ኮምሽን ተመዚዝዎ፣ ንልዕሊ ሓደ ዓመት ዝኣክል ምስ ቀጥታዊ ግዳያት እናተራኸበ መርትዖታቱን ጭብጥታቱን ኣሰንዮ ብኣሰታት 500 ገጸት ዝተጸብጸቡ፣ ኣብ ትሕቲ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፣ ህልው ስቓይ ህዝብታት ኤርትራ ዘርእይ ሰነድዮ። ነዚ ሰነድዚ ዝመርመረ ው/ሕ/ሃ ኮምሽን ሰብኣዊ መሰላት፣ ነቲ ዝቐረበሉ ሰነድ ተቐቢሉ ተወሳኺ መጽናዕትታት ክግበር ብመሉእ ድምጺዮ ወሲኑ።

እዚ፣ ንፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ካብቶም ዝቐደሙ ዞባውን ኣህጉራውን ዛዕባታት ንላዕሊ፣ ኣብ ዘቤታዊ ጉዳይ፣ ብህያው ጭብጥታት ክሰነይ ብዝኸእል ኤርትራዊ ኣጀንዳ ዝወረደ ከቢድ ስዕረትዮ። ነዚ ከቢድ ስዕረትዚ፣ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ክጸወር ስለዘይከኣለ፣ ከምቲ ዝለመደ ንምድንጋር ዓለሙ፣ “ኣብ ኤርትራ ግህሰት ሰብኣዊ መሰል የሎን” ዝብል ፎርም ኣዳልዮ፣ ኣብ ገሊኡ ብምትላልን ብምስግዳድን ኣብ ገሊ ሸነኻቱ ከኣ፣ ብናይ ስለያ መሓውራቱን እናፈረመ ድምጺ ከተኣኻኸብ ዝተቐሰበ። እዚ ተርእዮዚ፣ ብርግጽ ናይ ንድየት ዝለዓለ ጫፍዮ። ከምኡ ጌሩዮን ልዕሊቲ ኣብ ኤርትራ ንዘሎ ግህሰት ሰብኣዊ መሰላት ሓቀኛ ምስክርነቱ ዝሃበን፣ ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ሰፊሕ ሰላማዊ ሰልፊ ብምግባር፣ ንመርማራት ኮምሽን ው/ሕ/ሃ ድጋፍ ዝሃበ ደላይ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ድምጺ ብምእካብ፣ ሚዛን ክደፍእን ነቲ ዝተመዝገበ ዓወት ደለይቲ ለውጢ ክጻጽፍ ዘኸእሎ ዓቕሚ ኣይረኸበን።

አብዚ እንበአር ሰሚርናሉ ክንሓልፍ እንደልይ ሓደ-ቁምነገር አሎ። ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ዕድመ ፖለቲካዊ ስልጣን ንምንጥሕ፣ ዝጥቀሙሎም ሚላታት ዝበራረዩ ምዃኖም ክንርእይ በቛዕና ምህላውና እዩ። እቲ ብወተሃደራዊ መልክዑ ዝግለጽ፣ ተቃውሞታት ናይ ምጭፍላቕ፣ ምስጥር፣ ምቕንጻልን ምእሳርን፣ ሎሚ፣ ከም ትማሊ ኣይኮነን። ከም ስርዓት ካብ ህዝቢ ተነጹሉ፣ በማእለያ ዘይብሎም ህዝባዊ ሕቶታት ተወጢሩ፣ ብወሽጡ እናባኸቦኽ ዝተመናነህ፣ ብቐጻሊ ግርጭታት ዝሕቆንን ኣይ-ህልው ኣይ-ምውት ኮይኑ፣ ብተግባር ሓረስቶት ሃገርና “መን-አመና” ከም ዝብልዎ ዝምሰል ስርዓት’ዩ።

አብ ዲያስፖራውን፣ ከምቲ ዝቐደመ በይኑ ዝበሕቶ ፖለቲካውን ዲፕሎማሲያውን ዓውዲ የሎን። ብምዑት ቃልሲ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ፣ መሓውራትን ደገፍትን ስርዓት ህግደፍ ዝተሸምረሩሉ፣ ካብ ቅለዕ ናብ ሕቡእ ምንቅስቃሳት ዝተሰጋገሩሉ እዋን’ዩ። መሳርዕ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ሰሲኑ፣ ካብ ምክልኻል ናብ ዝተጨበጠ መጥቃዕቲ ክሰጋገሩ ዘኸለሎም ሓይሊ ሚዛን ዝፈጥሩሉ እዋን’ዩ። መርኣያ ናይዚ፣ ድሕሪ ጥቅምቲ 2013 ዘሰቅቕ ጅምላዊ ህልቂት ላምፔዱዛ፣ ናይ ህዝቢ ተሳትፎ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናበረኸ ምምጽኡ ኣፈናዊ ግምታት ምውሳድ ይክኣል’ዩ። ብ2015 ዓ.ም፣ አብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ንመርማሪት ኮምሽን ው/ሕ/ሃ ድጋፍ ንምሃብ አብ ዝተዳላወ ሰፊሕ ህዝባዊ ሰላማዊ ሰልፊ፣ ትርጉም ዘለዎ ተሳትፎ ኩሉ ክፍልታት ሕብረተሰብ ምርግጋዱ፣ ነዚ ህዝባዊ ማዕበል’ዚ ቀጻልነቱን ናህሩን ዓቂቡ ንምኻድ ዝካየዱ ዘለዉ ተኸታተልቲ ንጥፈታት ህያው መረዳእታዮም። እዞም እናበረኸ ዝኸዱ ዘለዉ ኣወንታዊ ምዕባሌታት፣ አብ ማይ-ቤት ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ዝፈጠርዎ ራዕድን ስንባድን ብቐለሉ ዝግመት ኣይኮነን። ስለዝኾነ ከኣ፣ ነዚ ህዝባዊ ማዕበል’ዚ ፊት ንፊት ገጠሙ ክስዕሩ ዘኸለሎ ክውንነት እናጸበቡ፣ ብቐንዱ ከኣ ዓቕምታቱን ናይ ምግባር ተኸለሉኡን እናለመሰ ክቆርይ ዝጀመረ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፣ እታ ናይ መውዳእታ ዕርዲ ጌሩ ዝጠላዓላ ዘሎ ናይ ሓሶትን ምድንጋርን ወፍሩ፣ ብዝተወደበ መልክዑ አብ ምክያድ ተጸሚዱሎ።

ከም ልሙድ፣ አብ ዝቐደሙ እዋናት ነዚ ዕዮ’ዚ ዘሰላስል ብ03 ዝፍለጥ ሕቡእ መሓውር’ቲ ስርዓት’ዩ። ዝጥቀሙሉ ሚላ ድማ፣ ዘይሰሩዕ ዝተመሰረሐ ሓበሬታታት ምዝርጋሕ’ዩ። ሎሚ ግን፣ እዚ ትካል’ዚ ሓያል ርእሰ-ማላዊ ወፍሪ ዝካየደሉ፣ ብዝተወደበ መልክዑ ዝምራሕ፣ ብዘመናዊ ቴክኖሎጂታት ዝተሰነዩ፣ ልዑል ስልጠናታት ብዝተጥሀሱም ስሩዓት ማሕዮታት ዝዕመም ዕዮ ኮይኑሎ። ዝጥቀሙሎም መሳለጥያታት፣ መድረኻት ፓልቶክ፣ ማሕበራዊ መራኽቢታት/ፊሰ-ቡክ፣ ትዊተርን ብሎግን/፣ ብሽም ውልቀ-ሰባትን፣ ኤርትራውያን ኮሚኒቲታትን ዝተመዝገባ ክሳብ ሸውዓተ ዝበጽሑ፣ ናይ ኢንተርኔት ድሕረ-ገጻትን ዕላዊ ልሳናት መንግስትን...ወዘተ’ዮም።

እዚ ሰለያዊ ሰኪዔት’ዚ አብዚ ቀረባ እዋናት ጥራይ ዝፈነዎም ዝተመስርሑ ሓበሬታታት ከም ኣብነት ንምርኣይ ዝኣክል፡- አብ 2015 ዝተጸወዐ ሰፊሕ ህዝባዊ ሰልፊ ኣመልኪቱ፣ ብዝተፈላለዩ መልክዓት ዝዘርገሑም ምስሩሕ ሓበሬታታት ሓደ’ዩ። እዚ ሰላማዊ ሰልፊ’ዚ፣ ዳርጋ አብ ኩሎም ኩርናዓት ዓለም፣ ባንዴራ ኤርትራ ብዘቐደሙ ህያው ሓወልቲ ነጻነታዊ ቃልስና ብዝኾኑ ስንኩላን እናተመርሑ፣ ብዊንታን ርድዮትን ኩሎም ተሳተፍቲ ሰላማዊ ሰልፊ ተኻይዱ ከሰቅዕ፣ ነዚ ርእይ ሕላገቱ ብምክሓድ “ምዕራባውያንን ኢትዮጵያን ዝመልልዎ ውዲት’ዩ” ክብል ጸሎሎ ክቐብእ ፈቲኑ። እዚ ወትሩ ጸላእቲ ዝፍብርኽ ስዑር ኩነተ-አእምሮ’ዚ፣ “አጸሉኡኒ” ክብል ንህዝብታት ኤርትራ፣ ምስ እስትራቴጂካውያን ፈተውቱ ከይተረፈ ንምብታኽ፣ ንዝረኸበም ኣጋጣሚታት ኩሎም ብምምዝግዝ፣ አብ ረብሕኡ ንምውዓል ተጓይዩ እዩ። ቀንዲ ታርጓሜ ከኣ፣ አብ ልዕሊ ህዝብን መንግስትን ኢትዮጵያ ዝገበረ’ዩ። “ኢትዮጵያ መቃለሲት ባይታ ኣይኮነትን፣ ወያነ/ኢህወደግ መስፋሕፋሕ ሕልምታት ራእሲ ዶ ሃጸይ፣ ንምትግባር ሕቡእ ኣጀንዳ ኣለዎ፤ ወያነ/ኢህወደግ ንተቃዋምቲ ዝገብሩ ሓገዝ፣ ርእሶም ከይኸለሉ ዝቅይድ ሕቡእ ውዲቱ ንምትግባር ዝዓለመዩ...ወዘተ” ዝብል ወፍሪ፣ ታፔላ “ተቃውሞ” ብምሓዝ፣ ፊተውራሪ ኮይኑ ንሱ ዝመርሖ ዳንኬራ-ተኸሊ፣ ምስ ብፖለቲካዊ ዕትብቶም ዝመሓዘውዎ ሓይልታት ክገይል ሓግዩ።

ነዚ፣ አብ ንኡስ ብርኪ ዘሎ፣ ገና መሊኡ ዘይተወደበ ማዕበላዊ ህዝባዊ ምንቅስቃስ፣ ዝፈጠረሉ ከበድ ሻቕሎት ሓደግኡ ብምርኣይ፣ ንምብርዓኑ ክወፍር’ውን ተራእዩ። ማዕበላዊ ምንቅስቃስ ህዝቢ፣ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ አብ ምውጋድ ወሳኒ ተራ ከምዘለዎ ዘይሰሓትኳ እንተኾነ፣ ብዘይ ብቐዕ መሪሕ ውድብ ግን፣ ዝተበገሰሉ ዕላማ ፈጸሙ ኣይሃርምን’ዩ። ስለዝኾነውን ሕቶ ብቐዕ መሪሕ ውድብን ናይ ህዝቢ ሰፊሕ ምንቅስቃስን ዘይተኻኻእ ተራ ኣለዎም። እንተኾነ ግን፣ ብሰንኪ ህልው ድኻም ፖለቲካዊ ሓይልታት ተቃውሞ፣ ኣድላይነትን ዘይተካእ ተራን መሪሕ ፖለቲካዊ ውድብ፣ ግቡእ ቱኸረት ዘይምሃብ አብ ደለይቲ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ክረኣ ጸኒሑን ኣሎን። ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ድማ፣ ነዚ ጋማዚ ንምስፋሕ፣ ብመሓውራቱን ዕሰባት ልኡኻቱን ኣቢሉ፡-

“ተቃዋሚዎች አይረብሱን እየምገ ተሰፋና ካብዚ ህዝባዊ ማዕበል ጥራሕዩገ እቲ ቃልሲ ብሲቪክ ማሕበራት ክምራሕ ኣለም” ዝብል ንሰንሰ: ክነሃር ክገብር ጸኒሑን ኣሎን። ዕላምኡ ድማ: ከምቲ “ዓይይ ናይ ልቡ ይሓልም” ዝበሃል: ነቲ ገና ብርኪ ዘይተኸለን መሊኡ ዘይተወደበን ሰፊሕ ህዝባዊ ምንቅስቃስ: ዕትብቱ ምስ ፖለቲካዊ ሓይልታት ከይኣስር: ንምብርዓን ዝሓለነ ውዲትዮ።

ብርግጽ እዚ ሎሚ ዝፍጠር ዘሎ ሰፊሕ ህዝባዊ ማዕበል: ኣብ ጽንኩር እዋናት ናይ ዝተኸፍለ ከቢድ መስዋእቲ ብድምር ዝተጠረፉ ህዝባውን ሃገራውን መኸሰብዮ። እዚ ብቃልሲ ዝተረጋገጸ መኸሰብዮ: ዘርዓዶም ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍን ደቂ-መዛሙርቱን ንምብርዓን ናይ ሞትን ሕዩትን ቀቢጹተሰፋዊ ስጉምታት ክወስዱ ከም ዝኸለሉ ከይተሓልመ: ዝፍታሕ ሕንቅል-ሕንቅሊተይዮ። ኣብ ኢዶም ንዘላ ናይ መወዳእታ መጣልዒት ካርታ ተጠቐሞም ክፈጥርዎ ንዝደልይዎ በዓቲ: ንቐሕን ሰፊሕን ተሳትፎ ሓፋሽ ብምርግጋጽ ኣረብራብካ: ክሰዓር ዘለዎዮ። ኣብዚ እንሕተቶ ዋጋ ከቢድ: እቲ መድረኽውን ጽንኩር ክኸውን ይኸእልዮ፤ ከምቲ ክሳብ ሕጂ እናራእናዮ ዝመጸና ህያው ተሞኩሮና ግን: “ሓሳውን ቆርባንን እናሓደረ ይፎኩሰ” ስለዝኾነ ዓወት ምድራርና ዘይተርፍ ግድግዳዮ።

ውድብና ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ/ሰደግኤ/ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ብዘተኣማምን ንምውሓስ: እቲ እንኮ ፍታሕ: ኣንጻር ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ኣብ ዝካየድ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ: ሰፊሕን ንቐሕን ተሳትፎ ህዝብታት ኤርትራ ዘረጋግጽ: ብቐፅ መሪሕ ውድብ ክምስረት እናተቐለሰ ዝመጸን: ኩሉ ዓቕምታቱ ከይበቐቐ ዝደጋገፍን: ኣብ ወሳኝነት ህዝብታትና ካብ ዘለዎ ጽኑዕ እምነት ዝነቅልዮ። ህዝብታት ኤርትራ ብዘፈጥርዎም ውዳቤታት ኣቢሎም: ብሩህ መጻኢኦም ከምዕድዉ ኣብ ዝኸለሎም ንጹራት መትከላዊ መርሆታት ተወዲቦም: ኣልፋን ኦሚጋን ፖለቲካዊ ስልጣናዎም ንምኳን ዘብቅዮም ቀጥታዊ ሱታፊኦም ንምውሓስ: ሎሚውን ካብኡ ዝጥለብ ኩሉ ንምግባር ቁሩብዮ። ንናይ ህዝብታት ኤርትራ ተባራዕቲ ሕቶታት ኣብ ጸብጻብ ዘየእቱ: ንተሳትፎኦም ብዝኾነ ይኹን መልክዓት ዝጸባእን ዝሰነን ተርእዮታት ይኹን ዝንባሌታት: ብንቕሓት ዝቃለሰ መትከላዊ እምነትኡዮ።

ንጥፍኣትና ዝሰመረ ግንባር ንምፍሻል: ንድሕነትና: ንሕና ንውፊር!!

መንቀሊዚ ጽሑፍ: ምስ ምዝሃም ዓመተ 2015: ምጀማር 2016: ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ዝተራእዩ ብሉጻት ተሞኩሮታትና ዓቂብና ንምኻድን ንምትርጎምን ዝዓለመ እዩ፤ ኣብ ክሊዚ: ብመንጽር ዝሓለፈ ተሞኩሮና ብድሆታትናን መንቀሊታቶምን ብምልላይ ንቕሓትና ንምብራኽ መኸተና ከኣ ንምሕያል ዝሕግዝ ህዝባዊ ኣጃንዓ ንምስራዕዮ። ቀንዲ ማእከሉ ከኣ: ናብ ኤርትራውያን ስደተኛታት ብሓፈሻ: ናብ መንእሰያት ከኣ ብፍላይ ዘተኩር ኮይኑ: ምስ ቀጥታዊ ህይወት ኤርትራውያን ስደተኛታት መዓስከራትን ሃብታም ተሞኩሮኦምን ክሳኣ መሪጽና ኣሎና። ዘልዓልናዮ ዛዕባ: ዝንተ-ሞጎታዊ ምትእስሳር: ንህይወት ኣብ መላእ ዓለም ዘለዉ ኤርትራውያን ዝጸልው ሓባራዊ ረጅሒታት ከም ዝህልዎ ኣብ ጸብጻብ ከም ዘእተወ ኣይሰሓትን።

ኣብ ዝሓለፍናዮ ዓመት: ኣብ ማህደር ታሪኽ ካብ ዝተሰነደ ብሉጽ ተሞኩሮ: እቲ ስሙይን ዝሊፍን ኣብ መስርሕ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ከኣ ዓብይ ትርጉም ዘለዎ ፍጻመ: ኣብ መላእ ዓለም ዝርከቡ ኤርትራውያን ዘካየዱ ሰፊሕ ህዝባዊ ሰላማዊ ሰልፊ: መቐድም ዝስራዕዮ። እዚ ብ26 ሰነ 2015 ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ብሓፈሻ: ኣብ ጀነቫ ድማ ብፍላይ: ንመርማሪ ኮምሽን ሰብኣዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ድጋፎም ንምግላጽ ዝተኻየደ ዓብይ ሰላማዊ ሰልፊዚ: ብዓይነቱን ኣወዳድብኡን ዕወት ኣብ ልዕሊ ምንባር: ተሳትፎ ናይቶም ግዓይ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ዝኾኑ ኤርትራውያን ስደተኛታት ቀጥታውን ድሙቕን ኣበርክቶ ዝተንጸባረቐሉዮ። ኤርትራውያን ስደተኛታት መዓስከራት ኢትዮጵያ ከኣ: ኣካልዚ ታሪኽ ኔሮም። ሚስጢር ናይዚ ሰፊሕ ህዝባዊ ምንቅስቃስዚ: ከም ኣጀንዳ ንፍሲ-ወክፍ ኤርትራዊ ዘሳትፍ ብምንባርን ንዝሓለፈ ህይወት ኣዘኻኸሩ ኣንጻር ስርዓት ህግደፍ ተቃዋሙኡ ክድምጽ ወርቃዊ ዕድል ዝፈጠረሉ ኣጋጣሚ ብምንባርዮ። እዚ ታሪኻዊ ፍጻመዚ: ህዝቢ ኣብ ኣጀንድኡ ከላዕሎን ከዛርቦን ዝኸለል ሓይሊ እንተረኸቡ: ክቃለስ ቅሩብ ምህላዉ ዘርኣዩ ህያው ኣብነትውን እዩ።

አብዚ መስርሕዚ ድሙቕን ሰፊሕን ተሳትፎ ዝነበሮም ኤርትራውያን ስደተኛታት፡ አብ በብእዋኑ ክብን ለጠቕን ዝብል ሃብታም ናይ ቃልሰን መኸተን ታሪኽ ከም ዘለዎም ዘይከሓድ ሓቂዩ። ነዚ መሰረታዊ ሓቂዚ መበገሲ ብምግባር፡ መግልታዊ ህይወት ኤርትራውያን ስደተኛታት ነበርቲ ኢትዮጵያ ተሳትፎኦም አብ መስርሕ ደሞክራሲያዊ ቃልሰን ህልው ብድህታቶምን እንታይ ከም ዝመስል ብምርኣይ፡ አንፈት መኸተኡ ንምንጻር ዝሕግዝ አመት ምሃብ፡ ነዚ አብ ወርሒ ሰኔ 2015 ዝተመዘገበ ብሉጽ ተሞኩሮ፡ ናህሩ ንምዕቃብን ንምትርጎዎን እዋኑ ሕጂዩ።

ንህልው ክውንነት ኤርትራውያን ስደተኛታትን መግልታዊ ህይወቶምን፡ አካል ውራዩ ጌሩ ዝከታተል፡ ዝኸነ ግዱስ ብግልጺ ከምዝዕዘዘ፡ ነቲ በብእዋኑ እናበረኸ ክመጽእ ዝጸንሐ ንቐሕ ተሳትፎ ኤርትራውያን ስደተኛታት ብሓፈሻ፡ መንእሰያት ድማ ብፍላይ፡ ንምጉታም፡ ዋናታቶም ብግልጺ ዘይፍለጡ ጸረ-ቃልሰን መኸተን ዝኸኑ ለባዓታት ክስዕርሩ ጀሚሮም እዮም። ብፍላይ ከኣ፡ ካብ 2010 ንደሓር አብ መግስከራት ስደተኛታት ኢትዮጵያ፡ ጸላም ተጎልቢቦም ካብ ዝዝረቡ ሰላሕታ ወራራት ገሊኡቶም ንምጥቃስ ዝኣክል፡ “ስደተኛ እንተኾንኹ፡ ጉዳይ ስደትካ ግበር፡ አብ ፖለቲካ እየእትወካንዩ፤ እዞም ተቓዋሚ ውድባት ዝረብሑ ኣይኮኑን፤ ተቓዋሚ ውድብ ዝበሃል አብዚ መግስከርና ክንርእይ ኣይንደልይን፤ ለውጢ ተቓሊስካ ዘይኮነስ ከከም ሽጣራኻዩ...” ወዘተ ዝብሉ ዓው-ኢሎም ዘይዝረቡ ናይ ጉብጥሽን በለጽን ጭርሖታት እናሳዕረሩ ክመጹ ጸኒሖምዮም። እዞም ዋናታቶም ብወግዒ ዘይፍለጡ አዕነውቲ ንስንገሳት፡ አብ መግልታዊ ህይወት ኤርትራዊ ስደተኛ፡ ዘይርገእ ኩነት ክፈጥሩ ተራእዮም እዮም። እዚ ንስንገሳት፡ ብወዝቢ ዝካየድ ኣይኮነን። እቲ አብዝሓ ንጸጋምን የማንን ከየገላበጠ፡ ከም ዘለዎ ዝደግም ግሩህ ግዳይ ገዲፍና፡ እቶም ሃንደስቲ ናይዚ ንስንገሳ ግን፡ ብዕላማን ብመጽናዕትን ዘካይድዎ ወፍሪዮ። ንሕቡእ ውልቃውን ጉጅላውን ረብሓታቶም ንምርዋይ፡ ብዋጋ ህይወትን ዕድልን መንእሰያት ኤርትራ ክጣልዑ ናይ ዝመረጹ፡ ንጥፍአት ዝተግጠቐ ደመኛታት ጸላእቲ ህዝቢ ኤርትራ ዝመስርሖ ውዲትዮ።

መሃንዲሳት ናይዚ ውዲትዚ፡ ብባህሪኦም ሓደ፡ ብአቋውማኦም ድማ ክልተ ገጸት ዘለዎም እዮም። ሓደ ዝገብሮም ባህሪኦም፡ ክልቲኦም ንቐሕ ተሳትፎ መንእሰያት አብ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣምሪሮም ዝጸዮ፡ ንምጉታሙ ከኣ፡ ጸላም ተጎልቢቦም እናተመላልኡ ዝወፍሩ፡ አብ ነጻን ደሞክራሲያዊን መድረኻት፡ ህልውንኦም ዘኸትም፡ ስለዚ ከኣ ከም መልእክቶም ዝጸልዎ ምኻኖምዮ። አቋውማኦም ከኣ ብክልተ መሰረታዊ ረቋሒታት ዝግለጹዮ። እቲ ቀዳማይ፡ ካብ ኣፍንጭኡ ንላዕሊ ኣርሒቐ ዘይርእይ፡ ብውልቃውነትን ስስዕን ዝዓወረ፡ ኤርትራዊ ስደተኛ ምንጪ ቁጠባዊ ረብሓታቲ ንምግባር ዝንቀሳቐስ ሓይሊዮ።

እቲ ካልኣይ ድማ፡ ነዊሕ ዘማዕደዎ ፖለቲካዊ ሕሳባቱ ንምምላእ፡ ብናይ እንሰሳዊ ሕልና፡ “እንተዘይበላዕኩዎ ይብትኖ” ዝምራሕ ግን ከኣ፡ ናይ ዝተወደበ ሓይሊ ወፍሪዮ። ነዚ ሓፈሻዊ መግለጺዚ መበገሲ ብምግባር፡ ምስ ጭቡጥ ህይወትን ተሞኩሮን ኤርትራውያን ስደተኛታት፡ እዚ ብሂልዚ ከመይ አብ ባይታ ይግለጽ ዝብል ብመረዳእታታት ምስናዩ ኣገዳሲ ይመስለና።

ክልቲኦም ገጸ-ባህርያት ሒዞም ዝዋሰኑ ኣካላት፡ ዘይምርግጋእ ንምፍግር ሓቢሮም ተመላላኢ ወፍሪዮም ዘካይዱ። ዘይተረጋገኡ ህይወት ስደተኛ፡ ከም ጽቡቕ ኣጋጣሚ ዝራኣዩ ናይ ደላሎን ኣሰጋገርቲ ሰብን ገጸ-ባህርያት ሒዞም ዝዋሰኑ ኣካላት፡ ኢድ-ብኢድ ክኸፍል ዝኸእል ርኽብ እንተረኺቡም እናተኸፍሉ፡ ንዘይብሉ ድማ፡ ሰሪሕካ ትክፍለና እናበለ፡ ካብታ መባእታዊ ሓርነቱ አውሒሱ ዝዕቆበላ መግስከር ከመዛብልዎ፡ ብአጎምጀውቲ ወግዕታት ቀልቡን ሃሙን እናሰለበ፡ ንግሩሃት አብ መጻወዲያታቶም ከእትውዎም ብጻዕቕን ብመደብን ይወፍሩ። በዚ ንስንገሳዚ ንዝሓበልዎም ኤርትራውያን ስደተኛታት፡ ካብ ደባት ኢትዮጵያ ክሰብ ዘስግርዎም ዘሎ ቅብጥሮትን ክንክንን መዳርግቲ የብሉን። ዶብ ኢትዮጵያ ምስ ሰገሩ ግን፡ እቲ አብ ማዕከናት ዜና እንሰምዖ ፍጻሜታትዮ ዝቐበሎም። ጸምእ ምድረ-ብዳታትን ባህርያዊ ተጻብኦታትን ናብዚ ጉዕዞዚ ክተንቅድ እንከለኻ፡ ቀዳምካ ብስኩ ኣእምሮ ይኸን ብኣካል ነብሰኻ ስለተዳልው፡ ንቡር ናይቲ መስርሕ መስገደልዮ። ካልእ ካብ ትጽቢት ወጻኢ ዘጋጥም፡ አብ ትሕቲ ሙሉእ ምሕረት ናይቶም ንስደት ከስግሩኻ ምኻኖም ቃል ዝኣተወልካ፡ ከም መላእኹቲ ብመብጽግታት ዝጠበሩኻ ደላሎ ኢኻ ትወድቕ። እዞም ደላሎ ከምቲ ካብ ቦታኻ ክትብገስ እንከለኻ እምነት ዘንበርካሎም ክኸኑልካ ዝጽበ እንተለዩ፡ ሕያዎይ በገዕ ክኸውን ኣለዎ። ካልእኳ እንተተረፈ፡ ብድኻም፣ ጽምሒ-ማይን ጥሚትን ንዝተሰነፉ ግዳያት፡ ድራር ኣዛብእ ጌሮም ክኸዱ ዘይጽገሙ፡ መስርዕ እናበተኸ ንዘሸገሮም ግዱዕ፡ አብ ጸምጸም በረኻ ከቓብጹዎ ድሕር ዘይብሉ፡ ካብ ሰብ ዘይተፈጥሩ ኣረሚናትዮም። ተወሳኺ ክፍሊት ንምሕታት ጅሆ ብምሓዝ፡ ናብ ስድራ-ቤታቶም ብዘሰቅቑ መግረፍትን ኣደራዕን ክጠርዑ ዝግደዱ ማእለዮ

የብሎምን። መከረኛታት ስድራ። አፈ-ርክቡ ኮይኑም ክሕረጡን ጥሪቶም ክሕርጁን ይጓዩ። እቶም ዘይተዓደሉ ግዳያት ድማ፣ ካብ ሓደ ደላላ ናብ ካልእ እናተሸጡ፣ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ፈርማታታት ዝውህሉል ዕዳ ኣብ ዝባኖም ተጻዒኑ፣ ክሳብ ዝኸፍልዎ ወይ ዝሓኸ ዝረኸቡ፣ ኣብ ሕቡእ ካምፖታት ካብ ምምሳን ክሳብ ኣገደሱቲ ክፋል ኣካላቶም እናተሰጠዩ፣ ንዕዳጋታት ዝጓረቱዎም ማእለያ የብሎምን። እዚ ኩሉ ሕሰምን ኣደራዕን ንንዋይዮ። ብህይወት ንጹሃት ዜጋታትና ዝጥረ፣ ብደም-ዝተበከለ ሃብቲዮ።

ኣብዚ ሰንሰለታዊ መስርሕዚ ዝሳተፉ፣ ውልቃውን ጉጅላውን ሕሳባቶም ዘቐድሙ ሓተላታት ታሪኽን ሕልንኦም ዝዓረቐ ነዳያንን መን እዮም? እንተኣልና ካብ መንነት ጀሚርካ ማሕበራዊ ጽፍሕታቶምን ፖለቲካዊ መርገጻቶምን ጉራም-ሃይለ ዝኾኑ ባእታታትን ጉጅለታትን ዝሓቆፈ፣ ንጥፍኣት ዝተግጥቐ ብንዋይ ዝዓወረ መሳርዕ ኮይኑ ንረኸቡ።

እቲ ካልኣይ ግን፣ ዝተወደበ ንርሑቕ ኣሚቱ ዝካየድ፣ ብዕላማን ፖለቲካዊ ኣጀንዳ ዘለዎ ናይ ጥፍኣት ወፍሪዮ። ኣብዚ መስርዕዚ ቅድመ-ግንባር ዝተሰለፈ ስርዓት ህግደፍ፣ መደብ ሂቡ ዘውፈር፣ ብሽም ኤርትራዊ ስደተኛ ኣብ መዓስከራት ስደተኛታት ዝተጸፈዩ ሓይሊዮ። ነዚ ሸነኽዚ ካብ ኣረኣኢይኡ ተበጊሱ ዓንዲ-ሕቆን ወዲ መስርዑን ዝኾኖ ሸነኽ ከኣ፣ ብደምክራሲያዊ ለውጢ ዝምሕልን ዝጥሕልን፣ ግን ከኣ፣ ኣብ ዓውዲ ተግባር፣ ንሱ ናብ ፖለቲካዊ ስልጣን ዘይድደበላ ኤርትራ፣ ክርእይ ዘይደለ፣ ናይ ምብሓትን ምግላልን ሕግም ዘይበለየሉ ገለ ሸነኽ እዮ።

እዚ ወፍሪዚ፣ ንስርዓት ህግደፍ ቀንዲ ዋኒኑዮ። ኣብ ቀረባ ርሕቀት ዝተኣኻኸብ ናይ ለውጢ ሓይሊ ሓደግኡ ጌሩ ስለዝርእይ፣ ብሽም ዳግማይ ስደት ክዘርዎን፣ ካብ ከባቢኡ ብምርሓቕ ዕድመ ፖለቲካዊ ስልጣኑ ከፍውሕ፣ ናይ ዝኸተሎ ውዲታዊ ስልቲ ውጽኢት፣ ስደተኛ ተመሰሉ ክወፍር ባህርያዊዮ። እቶም ደለይቲ መሰረታዊ ለውጢ ኢና ዝብሉ፣ ብመሰረታዊ ፖለቲካዊ ባህርያቶም ካብ ህግደፍ ዘይፍለዩ ሓደ-ሓደ ሓይልታትውን፣ ኣብ ህይወት ስደተኛታትና ኣሉታዊ ተራ ከምዝጸወቱ ዝሕባእ ኣይኮነን።

ካብ ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ዝተሰደደ መንእሰይ፣ ኣብ ኤርትራ እናሃለወ ኣማራጺ ፖለቲካዊ ርእይቶታት ክህልዎ ዘይሕሰብዮ። እታ እንኮ ዕድሉ፣ ብመንገዲ ሳዋን ሃገራዊ ኣገልግሎትን ኣቢሉ ዝረኸባ ህግደፍቲ ናይ ጥፍኣት መንገዲያ። በዛ መንገዲዚኣ ተመስራሉ፣ ማሕበራዊ ምህንድስና ተኻይዳሉ፣ ህግደፍቲ ተልእኾ ክፍጽም ኣብ ዝወፈረሉ እዋን ግን፣ እታ ህግደፍ ዘስነቕ ናይ ትምክሕትን ጃህራን ኣማራጺት፣ ብሩህ ተስፋታቱ እናሓሸሸት፣ ትሕቲ ሰብኣዊ ፍጡር ከም ጊላ ትሰርፖ ምህላዎ ካብ ናይ ባዕሉ ተሞኩሮ ክግንዘብ በቛዑ። ስለዚ ከኣ፣ ነቶም ብስነ-ኣእምሮን ኣካልን ቀይዶም ጊላ ህግደፍ ጌሮም ዝኾነሩ ድሑራት ኣራኣእያታት፣ ካብ ናይ ባዕሉ ተሞኩሮ፣ መባእታዊ ንቕሓት ጨቢጡ፣ ደብ ብምስጋር ናብ ኢትዮጵያ ክዕቀብ ኮይኑዮ።

ኣብ ኢትዮጵያ ከም ስደተኛ ኣብ ዝተገብረን እዋናት፣ ካብታ ገፋሕ ቤት ማሕበሩ ወጺኡ ብምህላው፣ ንዝረኸበ ተዛምዶዊ ነጻነት ተጠቐሙ፣ ከባቢኡ ከንብብን ዝሓለፎም መስርሓት ክፍትሸን ሰፊሕ ዕድላት ምርካብ ዘይተርፍ እዮ። ልዕሊ ኩሉ ከኣ፣ ብህግደፍ ዝበሃሎ ዝኾነረ፣ “ተቓዕምቲ ዝበሃሉ የብልናን፤ እዞም ዘለዉ ኣንጻር ነጻነታዊ ተጋድሎና ዝኾነሩ 5ይ መስርዓታትዮም፤ ሕጂ ከኣ መሳርሒ ወያነ ኮይኖም ሃገር ዝሸጡ ከደዓትዮም፤ ሉኣላውነት ኤርትራ ዋሕሳ ህግደፍ ጥራሕዮ” ወዘተ ዝብል ስነ-ኣእምራዊ ኩናት ክሳርዮ። ብተመሳሳሊ “ካብ ሃገራት ቀርኒ ኣፍሪቃ፣ ውሑስ ሰላም ዘለዎ ኤርትራ ጥራሕዮ፤ ብምዕባለታትና ዓይኖም ደም-ዝመልእም ሓሳዳት፣ ሉኣላውነትካ ክደፍሩ፣ ነጻነትካ ክምንጥሉ ብዝዘረገዩ ሓይልታት ተከቢብኻ ኢኻ፤ ኢትዮጵያ-ተጋሩ ታሪኻውያን ጸላእትና ኢዮም ዝብል መርዛም ዘርኣዊ ፕሮፓጋንዳ፣ ጥራሕ ዝባኑ ዘውጽእ ወድዓዊ ሓቅታት ከለሊ ክበቅዕዮ። እዞም መባእታዊ ዝመሰሉ ፖለቲካዊ ኣማራጺታት ከተለልይ፣ ሓቅታት ከትመሚ ዝገብሩ፣ ኣብ ስደት (ኢትዮጵያ) ዝተረኸቡ ጸጋታት፣ ንኤርትራዊ ስደተኛ ማእኸኑ ከትሕዝዎ ዝኸእሉ ዓባይቲ መኸሰባትዮም። ነዞም መኸሰባትዚኣቶም ብግቡእ ዘለለዩ ኤርትራዊ ስደተኛ ድማ፣ ኪኖ ውልቃዊ ዋኒኑ፣ ጉዳይ ህዝብን ሃገርን ኣጀንድኡ ጌሩ ክዛረብ፣ ካብ ተዓዛባይ ናብ ንቕሕ ተሳተፍነት ክሰጋገረሉ ዝኸእሎ ዓቕምታትን ድልውነትን እናደለበ፣ ደረጃ ተሳትፎኡ ኣብ ቃልሲ ከኣ፣ እናበረኸ ምኻዱ ዘይተርፍዮ።

እዚ ደረጃ ብደረጃ ዝዓብይ ናይ ሓፋሽ ተሳትፎን ንቕሓትን ከኣ፣ ንስርዓት ህግደፍ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ካብ ህግደፍ ዝተፈለየ ኣማራጺ ሒዞ ብምቕራብ፣ ሓፋሽ ኣብ ጎኑ ከሰልፍ ባህሪኡ ዘይዓደሎ ሸነኽውን፣ ማዕረገን ልዕልን ህግደፍ፣ ከም ቁራ-ኣሳሕይታ ክፈርሖ ከም ዝጅምር ርዱእዮ። ስለዚ ከኣ፣ ከካብ ነፍይ ባዕሎም ጸቢብ ሕሳባት

ተበገሰም፡ ሰብ-ዘሰጋግሩ ደላሎ፣ ህግደፍን ናይ ባህሪ መሓዙቱን ኣብ ሓደ መስርዕ ተሰለፎም፡ ነቲ ውጽዕ ኤርትራዊ ስደተኛ እናመሰሉ ብዘብለጭልጩ መብጽግታትን ኣብ በብእዋኑ ብዘፍብርኹም ስግኢታትን ንዩዋሃት እናሓበሉ፡ ኤርትራዊ ስደተኛ ርጉእ ህይወት ከይህልዎ፡ ጎይታ ናይ ሎምን መጻኢ ዕድሉን ከይኸውን፡ ገጽ ናብታ ተገፊዑ ዝወጸላ ዓዳ ከይጥምትን መሰረታዊ ፍታሕ ከዩምጽእን፡ ብዝመላላእ ህጁም ወፊራ ዘካይዱሉ ዘለዉ።

ከም መግለጺ ናይዚ፡ ኣብ ዝሓለፈ ተሞኩሮ ዝራኣናዮም ርጠባት ሓቅታት ብምልዓል፡ ገለ መወከስን መነጻጸርን ኣብነት ክንጠቅስ፡ ቀዳማይ ሚኒስትር ነበር መለስ ዜናዊ ብሃንደት ምስ ዓረፈ፡ “ደጊም ኢትዮጵያ ንጉዳይ ኤርትራውያን ስደተኛታት እትህበ ዝነበረት ቆላሕታ ከብቅዕዩ፤ መዋጽኦ ዝኾነኩም ረኣዩ” ዝብል ሰፊሕ ወፊራ ኔሩ። ክንደይ ድማ ብዘይውኑ ሃጽ ኢሉ ከይዱ። እዚ ናይ ሓደ ቅንያት ሕሱር ወፊራዚ፡ ሓቅነት ስለዘይነበሮ ጊዜ ስዒርዎ። መንግስትን ህዝብን ኢትዮጵያ፡ ንኤርትራውያን ስደተኛታት ዝገብርዎ ሓገዝ ብመስዋእቲ ውልቀ መራሒ ዘይቅየር፡ ብመትከል ዝቅየድ ምዃኑ፡ ታሪኽ ብምድጋም ኣረጋጊጸዎ። ድሕሪዚ፡ ጠቢባን ሰብ-ፍሉይ ረብሓታት ዝኾኑ ናይ ጥፍኣት ግንባራት ዝመሃዘዎ፡ ማይ ዘይጠዓመ ኣጀንዳ ኔሩ። ምስ ጅምላዊ ህልቂት ላምፓዱሳ ብዝተታሓሓዙ፡ ኣብ ዝተዳለወ ናይ ሓዘን ስነ-ስርዓት ዝተኻየደ ሰላማዊ ሰልፊ፡ ብከቢድ ሓዘን ንዝተሰበረ ልቢ ኤርትራውያን ስደተኛታት ብሓፈሻ፡ ናይ ቆልዓን ሰበይትን ድማ ብፍላይ ተበሊጸም፡ ብድሑር ስሚዒታት ኣላዓዲሎም ኣጀንድኦም ከተግብሩ ሃቂኖም። ጭካነን ሕልናዊ ንዴትን ናይዞም ኣካላትዚኦም ዝግለጹሉ ሓደ መዳይ እምበኣር እዚዩ። ብንጹሃት ግዳያት ላምፓዱሳ፡ ፖለቲካዊ ኣጀንድኦም ንምዕዋት፡ ልዑል ኣቓልጦን ክንክንን ዘድልዮም ቆልዑትን ኣንስትን ኣብ ዝበዝሑሉ ሰላማዊ ሰልፊ፡ ናብ ኣምባገር ቀይሮም ሕሱር ድሌታቶም ክርወዩ ምሕላፍምዮ። ዕላማዚ ኣምባገር ከኣ፡ ኢትዮጵያ መዕቆቢቱ ንዝገበረ ኤርትራዊ ስደተኛ እምነት ክስእን ብምግባር፡ በቲ ዘለዓልዎ ናዕቢ ምስ ኣካላት መንግስትን ጸጥታን ብምውቓዕ “ኣይበልናንዶ” ክብልዎ እዩ። መርኣያ ናይዚ፡ ኩሎም በቲ ተረኽቦ ዝጓሃዩን ንመንቀሊታቱ ፈቲሾም ግቡእን ዘዩዳግምን ፍታሕ ከቐምጡ ዝተጓዩዩ፡ ኣካላት መንግስቲ ኢትዮጵያ፣ ደሞክራሲያውያን ሓይልታት ኤርትራን ግዱሳትን ንቐሓትን ኤርትራውያን ስደተኛታት ዘካየዱ ጸዕሪ ብምጽራር፡ ነቲ ዝተራእዩ ጸገማት ብምግናን ንሃልኪ መራኽቢ-ብዙሃን ምውዓሎምን፡ ኣብ ሕሱር ፖለቲካዊ ዘመተ ብምእታው፡ ዘካየዱም ንብዓት ሓርገጽ ዝሕላገቱ ወፍሪ ምዝካር ይኣክልዮ።

እዚኦምን ካልኣትን ተኸታተልቲ ተጻብኦታት መንቀሊ ዝገበረ፡ ኣብ ውሽጢ መዓስከራት ስደተኛታት ኤርትራውያን ዘይርጉእ ኩነታት ብምፍጣር፡ ብዙሓት ንኢትዮጵያ ተተኣማምን መዕቆቢቶም ጌሮም ክርእይዎ ዝጸንሑ፡ ናብ ዳግማይ ስደት ተጓዲዞምዮም። እቲ ኣብ መዓስከራት ዝምዕብል ዝነበረ ጥዕና ዘለዎ ኣተሓሳስባታት፡ በቲ ዘይርጉእ ሃዋሁ ተጸልዩ እዩ። እዚ ዕንቅፋታት ግን፡ እነሆ ብሳላ ቃልሲ ግዱሳት ኤርትራውያን ስደተኛታትን ደሞክራሲያውያን ሓይልታትናን፡ ግዚያዊ ሒቕታ ኮይኑ፡ ናብ ንቡር ተመሊሱ ኣሎ።

ከም መርኣያ ናይዚ፡ 26 ሰነ 2015 ዝተኻየደ ታሪካዊ ሰላማዊ ሰልፊ ብኣብነት ዝጥቀስዮ። ነዚ ዕወት ሰላማዊ ሰልፊዚ ስዒቡ ከኣ፡ መዕስከራት ስደተኛታትና መዕቆቢ ጥራሕ ዘይኮናስ መንጠሪ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ኮይነን ከገልግላ ዘኸእለን፡ ንጡፍ ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊ፣ ባህላውን ስነ-ጥበባውን ንጥፈታት ንምክያድ ዘኸእል ኣወንታዊ ተበግሶታት ይንጸባረቕ ኣሎ። እዚ ጅምሮዚ፡ ንዘመዝገበም ኣወንታታት ብምዕቃብ ንምትርጎዕ፡ ብድሆታቱን መልክዓት ተጻብኦን ብግቡእ ዘለለዮ፡ ናይ ቃልስን መኸተን ኣንፈት ምክታል ከድልዩናዮ። እቲ ምንታይሲ፡ እቶም ነናይ ገሃእ ርእሶም ውልቃውን ጉጅላውን ጸቢብ ሕሳባት ዝተሓገጡ ናይ ጥፍኣት ሓይልታት፡ ውራዮም እዮም ዝገብሩ ዘለዉ። እቶም ፖለቲካዊ ሕሳባት ዘለዎም፡ ፖለቲካዊ ኣማራጺ ከይህልወናዮ ጸዕሮም፤ ኣብ ዝካየዱ ዘሎ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንቐሕን ዝተወደበን ተሳትፎና ንምጉታምዮ ትምኒቶም፤ ኢትዮጵያ ተተኣማምን መዕቆቢናን መንጠሪ ደሞክራሲያዊ ቃልስናን ከይንገብራንዩ ስግኣቶም፤ ብድምር ከኣ፡ ንማሕበራ-ፖለቲካዊ ሰራቶም ዝቐይሮ መሰረታዊ ለውጢ ከይነረጋግጽ፡ ሕቡእ ኣጀንድኦም፡ ዝገርጉርን ዝጸባጸብን ወለዶ ከይፍጠር ብምሕላንዮም ከይደቐሱ ዝሓድሩ። ናይቶም ነጋዶ ከኣ፡ ሕልንኦም ስለዝገረቐ፡ ብዋጋ ሕሰምናን ሞትናን ክኸብሩ ዝደለዩ እዮም። ኩሎም ከኣ ኣብ ሓደ መስርዕ ነንረብሓም ተሰለፎም፡ ተመላላእቲ ደቂ ሓንቲ ናይ ጥፍኣት ኣሃዱ ክኾኑ ባህሪኦምን ጥሙሓቶምን ኣጣጣሩዎም ኣሎ። እዚ ጥምረትዚ፡ ንጥፍኣትና ዝሰመረ ግንባርዮ። ንሕና ድማ፡ ውራይና ንግበር። ንድሕነትናን ቀጻልነትናን ክንብል፡ ንኩሎም ውዲታቶም እናቃላዕና ክንስዕሮም፡ ንቐሕ ተሳትፎና ብምሕያል፡ ብጽንዓት ክንቃለስ ይግባእ።

ግምጃ ደብዳቤታት

ስነ-ጥበብ፣ ንድሕነት ህዝብን ሃገርን!!

ሰላም! አዳለውቲ መጽሔት መርህ። አቸዲመ እንቋፅ ናብ ሓድሽ ዓመት፣ ዓመተ 2016 አሲጋገረኩም፤ ዓመተ 2016 ናይ ጽንዓትን ቃልሰን፤ ዓወትን ሓርነትን ዓመት ክትኮነልና ሰናይ ትምህርቲ ክቐድም። አሰዲብ፣ መጽሔት መርህ ብብእዎኑ ኣብ ኣገደሰቲ ጉዳያት ሓዛቶ እትወጽእ ፖለቲካዊ አስተምህሮታት ኣዝዩ ኣወንታዊ ብምዃኑ ንተካይድዎ ቃልሲ ዘለኒ ልባዊ አክብሮት ክገልጸልኩም እፈቱ። ብፍላይ ከኣ፣ ኣብ ዓምጃ ደብዳቤታት፣ ድምጺ ሓፋሽ ንምቅላሕን ተሳትፍኡ ደረጃ ብደረጃ ንምዕባይን ዓሊምኩም ዝወሰድኩዎ ተባብሮ ይበል ዘብል ኮይኑ ስለዝረኽቡኩዎ፣ ኣነውን ከምታ “ጭሩስ ብዓቕማ ትሕጎም” ዝብልዎ ንሎሚ ኣብ ሓደ ዝመሰጠኒ ዛዕባ ክጽሕፍ መሪጸ። ሚዛን እንተደፈኣ ኣአንግዱለይ።

ስነ-ጥበብ ኣብ ኩለ-መዳዊ ሂወት ሓደ ህዝቢ ዘለዎ ኣገዳሲ ቦታ ዘርዘርካ ዝውዳእ ኣይኮነን። ስነ-ጥበብ ንባህልን መንነትን ሓደ ህዝቢ ዝውክል፣ ንሕሉፍ ጉዕዞ ሓደ ሕብረተ-ሰብ ከም መስትያት እናርአዩ ንቐድሚት ዝእምት ሓያል መሳርሒዩ። ኣብ ንቡር ኩነት ወይውን ባህርያዊ ኩነት-ስነ-እምሮ፣ ስነ-ጥበብ ናይ መዓልታዊ ሂወትና መማቕርቲ ኣይ። ከም ልሙድ ካብ ዝቐደሙ ወለድና ዝወረሰናዮ ኣገባብ እንተረኣና፣ ንስነ-ጥበብ ኣብ ማሕበራዊ ሂወት ምስ እዋናዊ ንጥፈታቶም፣ ዝካይድዎ ዓውዲ ማእቶትን ወፊራታትን እናሳዩ ብግጥምታትን ዜማን ኣዋዚዮም ከዚሙን ክለሃዩን ንዕዘብ ኣኒና። ኣብ ማሕረስ፣ ዓጺድ፣ መኹዳ... ወዕሎ ሓረስቶት ሃገርና እንተረኣና፣ ኣብ መጠቓ ምስንካት፣ ወፊራዊ ማእቶትን ካልኣት ህዝባውን ሃገራውን በዓላት ኣዋልድ ዓድና እንተረኣናዮን፣ ኮታ ኣብ ሓጎስናን ሓዘንናን መሳንይትና ስነ-ጥበብ ምዃኑ ያታዊ ውርሻታትና መወከሲታትና እዮም።

ካብዚ ብዝመዕበለ ከኣ፣ ኣብ ዝሓለፈ ታሪኽና፣ ህዝቢ ኤርትራ ንነጻነታዊ ሕቶኡ ንምምላስ፣ ኣንጻር ተብራረይቲ ባዕዳውያን ገዛእቲ ኣብ ዝካየዱ ቃልሲ፣ ስነ-ጥበብ ልሉይ ታሪኻዊ ግቡኣ ፈጸማ እያ። ኣብ መጀመርያ 60ታት መድረኽ ፖለቲካዊ ቃልሲ ዝነበሩ ታሪኻውያን ስነ-ጥበባዊታት ሃገርና፣ ዘበርከትዎም ፍርያት ከም በዓል “ሽገይ ሃቡኒ” “ጸብሒ ጸም” ካልኣትን ክሳብ ሎሚ ዝኸርታቶም ከይሃሰስ ሞይኦምን ተርኣምን ብወለደታት ክዘንተውሎም ዝበቐዑ ፍርያት ስነ-ጥበብ ኣበርኪቶም እዮም። ብተመሳሳሊ ኣብ መስርሕ ብረታዊ ቃልሲውን፣ ብጀካቲ ኣብ ጽዕጹዕ ደማዊ ኩናት፣ ብዋጋ ሂወትን ሰንክልናን ዝሕፈስ ዝነበረ ዓወታት፣ ብስነ-ጥበባዊታት ገድሊ ወቂቡን ተኸሽኑን ዝቐርብ ዝነበረ ስነ-ጥበብ፣ ህዝቢ ብምልዕዓልን ሞራል ብዘሰንቐ መልክዑ ዓወት እናበሰረ፣ መሳርዕ ሰውራ ከሰሰን እንከሎ፣ ኣብ ውሻጦ ጸላእቲ ከኣ ራዕዲ ይፈጥር ምንባሩ ናይ ቀረባ እዋን ተዘክሮናዮ።

ነዞም ታሪኻዊ ዝኸርታትና ተመሊስና ክንርእዮም ዝመረጽኩሉ ቀንዲ ምክንያት፣ ስነ-ጥበብ ካብ ህዝቢ ተወሊዱ ንህዝቢ ዘገልግል መሳርሒ ምዃኑ ንምርኣይዩ። ስነ-ጥበብ ብረዚን ክብርታት ዝተሃነጸ ብዘዳርጽ ሰንሰለታዊ መስርሕ ወለደታት ሓሊፉ፣ ኣብ ምህናጽ ኩለ-መዳያዊ ሕብረተሰባዊ ምዕባል፣ ዘመን ዘዩህሰሶ ኣሰር ከም ዘንብር ንምርኣይዩ። ስነ-ጥበብ ንትግሊ፣ ሎምን ጽባሕን ዘተኣሰር፣ ኣብ ጽንኩራት መድረኻት ርእሱ-መስዋእትነት ዝሓትት፣ ብዘብለጭልጭ ንዋያት ዘይድለል፣ ከቢድ ጸር ዘሰክም ወርዙይ ሞያ ምዃኑን ወትሩ ምስ ህዝብን ህዝባውነትን ዝውግን ሓላፍነታዊ ዕዮ ምዃኑ ከስምረሉ ስለዝደለኸ እዩ።

ይኹን ደኣምበር ክሳብዚ ቀረባ እዋን፣ እዚ ታሪኻዊ ርስትን ክብርታትን ስነ-ጥበብ ተራኽቡ፤ ጸረ ተፈጥርኡን ባህሪን ንውልቀ ምልክትን ኣረሚናዊ ተግባራቱን ብምምልኻዕ ንኣገልግሎቱ ክኸድም፣ ኣብዚ ዝሓለፈ 25 ዓመት ተሞኩሮና፣ ብጎሂ ክንዕዘብ ጸኒሕና ኢና። ምልካዊ ስርዓት ህግደፍን ናይ በሓቲ-ኣግላሊ ፖሊሲታቱን፣ ክንዲ ዝፈጠርዎ ናይ ብርሰትን ምብትታንን ሓደጋ፣ እቶም ከደምቲ “ስነ-ጥበባዊታት” ኣብ መዝገብ ስነ-ጥበብ ሃገርና ብጸለም ታሪኽ ዝልል ምዕራፍ ኢዮም ገዲፎም። ብሕጽር ዝበለ ኣገላልጻ፣ ጥበብ ብንዋይ ኣብ እትዕደገሉ፣ ስነ-ጥበባዊታት ሕልንኦም ኣብ ዝግረቑሉ፣ ሃገራውን ህዝባውን ክብርታት ኣብ ዝተባሕጎሉ፣ ምልክት ነገሱ ኣደ-በይዛ ምልኪ ዝኾኑ ዋጠኛታት፣ ገዛኢ መለሰይዚ መድረኽ ኮይኑ ጸኒሑ።

አብ ከምዚ ዝኣምሰሉ ጽንኩር ኩነታት ብርቅታት ወረስቲ ሕድሪ ዝኾነ፡ መቐጸልታቲ ዝቐደመ መድረኽ፡ ስቓይ ህዝቢ ስቓዮም ዝገበሩ፡ ንሕልንኡም እምበር ዓሰቢ ንዋይ ዘይጽበዩ፡ ደቂ ህዝቢ ክርኢ ብምጅማሪይ፡ ንተባባሲኦም ግቡእ ክብሪ ብምሃብ፡ ንውዕለቶም ኩሉ ኣፍልጦ ክህቦ ብምባል ኢዮ ብርዕይ ዘልዓልኩ።

ከም ኩሉ ኤርትራዊ ግዳይ ምልኪ ኮይኖም፡ ዝፈትውዎም ስድራ-ቤታቶምን ሃገሮምን ራሕሪሖም ኣብ መዓስከራት ስደተኛታት ኢትዮጵያ ዝተዓቐቡ ብርክት ዝበሉ ኤርትራውያን ስደተኛታት ስነ-ጥበባውያን፡ ምህላምም ንኩልና ጋሻ ዛዕባ ኣይኮነን። እዞም ስነ-ጥበባኛታት ኪኖቲ ከም ኩላትና ውልቃዊ ሂወቶም ንምምራሕ ዝህልዎም ግድላት ተጻዊሮም፡ ከም ስነ-ጥበባኛታት ንዝተሰከምዎ ማሕበራዊ ኣላፍነት ብዝምጥን ቅሩብነት፡ ህልው መድረኽ ዝጠልዎም ዘሎ ግቡኣት ብምልላይ፡ ናይ ገዛእ ርእሶም ውዳብ ብምፍጣር፡ ኣብ መስርሕ ደሞክራሲያዊ ለውጢ እጃቶም ክበርክቱ እዋናዊ ተባባሪ ክወስዱ ጀሚሮም እዮም።

ከም መርኢዮ ናይዚ ተባባሪ፡ ንባሕቲ መስከረም 2015 ምክንያት ብምግባር፡ ኤርትራውያን ስነ-ጥበባኛታት፡ ብዝተወደበ መልክዑ ዘካየድዎ ዑደትን ስነ-ጥበባዊ ምርኢትን፡ ትንሳኤ ናይቲ ዝቐደመ ኣርኪታዊ ጉዕዞና ኮይኑ ረኽቡዮ። እዚ ግዳላት ስነ-ጥበባኛታት ኤርትራውያን ዝወደብዎ ዑደት፡ ካብ መዓስከራት ስደተኛታት ጀሚሩ ክሳብ ከተማታት ትግራይ ዝቐጸለዮ፡ ብመሰረትቲ ዝረኽቡኩም ሓበሬታ ድማ ክልተ ተልእኾ ዘለዎ ኔሩ።

ንኤርትራዊ ስደተኛ ናይ ምዝንጋዕን ምብርባርን፡ ስለዚ ከኣ ተርእዖም ኣብ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ክጻወቱ ዝጸውዕዮ። እቲ ኣብ ከተማታት ትግራይ ዝተካየደ ምርኢት ድማ፡ ህዝብን መንግስትን ኢትዮጵያ፡ ንህዝቢ ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ንኤርትራውያን ስደተኛታት ከኣ ብፍላይ፡ ዝገበርዎ መትከላዊ ምትሕግጋዝ ብምምስጋን፡ “ህዝቢ-ንህዝቢ” ሕውነታዊ ዝምድናታቱ ዓቂቡ ክቐጽል፡ ምሕዝቲ ንህዝቢ ትግራይ ንምግላጽ ዝግለመ ትልምን ራእይን ዘለዎዮ። ኣብዚ መደብዚ፡ ሓደ ካብቶም ዕዳማት ኮይነ ክሳተፍ ዕድል ረኽቦ ኢዮ። ብርእይቶይ ውጽኢት ናይዚ ዑደትዚ፡ ከም ተባባሪ ምጅማሩ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ኣብ ኩሎም ዑደታት ናይዚ ወፍሪ ዝሓለፈ ኣገዳሲ መልእኽትን፡ ብህዝቢ ዝነበሮ ልዑል ተቐባልነትን ብድምር ታሪኻዊ ወፍሪ ምንባሩ ብልብ-ምሉእነት ክምስክር ኣብቂዑኒ እዮ።

ካብዚ ብምብጋስ ግደ ሓቂ ነዚ ቅዱስ ዕላማዚ፡ ኩሉ ክድግሮ ምተገበኣ ኔሩ። ግን ከኣ ካብታ ጉጅላዊ ሕሳባቶም ተላዒሎም ዝጸረርዎ ዘለዉ ህግደፋውያንን ብዕትብቱ ዝዕንገሉ ናይ ጥፍኣት ግንባራትን፡ ነዚ ቅዱስ ዕላማ ናይዚ ዑደት ዘይትርጉሙ ብምሃብ “ሉኡኻት ወያነ” “መደብ ወያነ ዘፈጽሙ ዕሰባት” እናበሉ ከንቋሽሽዎ ምሕጋዮም ኣሕዚኑኒ። ኣመና ከኣ ጉህዮ። ኣብ መወዳእታ ግን “ወዲ ዲሙ ዘይገድፍ ግብረ እመ” ከም ዝበሃል፡ መንቀሊ ተጻብኦም በሪሁለይ። ህግደፍን ደቂ-መዛሙርቱን ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ። እዚ ወፍሪዚ ሒዝዎ ዝተበገሰ ዕላማ፡ ህልውንኡም ንዝተመስረተሉ መርዛም ፕሮፓጋንዳ ብምክሻሕ፡ ዓንዲ ሕቕኦም ዝሰብር ብምኻኑ፡ ብሓይለ-ቦኣም ናይ ሞትን ስዕረትን ጉዳይ ኮይኑዎም ይጸብእዎ ምህላምም ኣስተባህረ። ኣብኡ እንክለኹ ድማ፡ ህግደፍ ዝተሓሳኣ በዓቲ ክትንህል ምጅማራ ኣስተውዒለ። ካብዚ ብምንቃል እዚ ቅዱስ ዕላማዚ ቀጸልነት ክህልዎ ተተሰፍዮ። ነቶም ሰብዚ ታሪኽ ዝኾነ ስነ-ጥበባኛታት ከኣ “ኣገናዕ!!” ብምባል “ሰሰኑ ሰሰኑ ሽሕን ዋልታን ኩኑ” ኢለዮም። ንተባባሲኦም ወፍሪ “ስነ-ጥበብ ንድሕነት ህዝብን ሃገርን” ብምባል ሰይመዮ ኣለኹ። ኣብ መወዳእታ፡ ዓቕሚ ዘለዎም ግዳላት፡ ኣብ ኅኖኒዚ ቅዱስ ዕላማ ተሰሊፎም ንጸዕርታቶም ከሓይሉ በዚ ኣጋጣሚ መጻዋዕታይ የሕልፉለይ። እዚ ወድሓንኩም!!

ኪዳነ ይሕደጎ
ካብ መዓስከር ስደተኛታት ሽመልባ

ሻባይ አለኻይ

ኢደይ-ኢደካ ንበል ሊላይ፤
አመና አይትደኝን ከይትመስሎም ሃላይ፤
ሰነ አትዩካ-አሎ ማሕረሻኻ ሕዝ ሻባይ፤
ሓፊሰካ ዓጺደካ ምህርትኻ ንምዕባይ፤

አለኸይ ሊሎ ንኸሉ ትኸእሎ፤
እናተወከሰት ሕሉፍ ተመኩሮ፤
ብሽግር ዘይትደሃል እዛ ሓራስ ሞዕሮ፤
እዛ ብርሃን-ገዛ ንዕረ ተምዕሮ፤

ዓብይ ምስ ንእሽቶ አብ ሓደ ዕላማ፤
ንሕና ንፍውሶ ገዛና ሕማማ፤
ካብ ድቃስና ንባራብር ክነግህዶ ሕልማ፤
ሻማ-ሻማ ንበል ግራትና ንዕመማ፤

ሻባይ አለኻይ ተቐባሊ ሕድራ፤
ቀውዒ ተሓጺኻ መርዓ አሎ-ጥራ፤
አብቲ ርሱን ንይላ ዘይብሉ ቐራ፤
ቃል ኪዳን አቲኻ ምፍልላይ ነውራ፤
ውጽኢት አለምዚ ናይ ሎሚ ወፍሪ፤

በበይንኻ ምውፋር ከምቲ ዕንዝር ንህቢ፤
አይኮነን ንስራሕ አይጥዕሙን መግቢ፤
ኢደይ-ኢደካ ንበል ንውፊር ብወፊራ፤
ጽብቕቲ ግራትና ጸህያይ ከይስዕራ፤

አብዑርካ ጽመዶም ስምዓኒ ብርሃ፤
ጠምዮዩ ዝሓገ ድቅስ ዝኸረመ፤
ብጥሜት ተቐሪጹ ከብዱ ተሓመመ፤
ክንደየናይ ከይድሕን እንተተሓከመ፤

ዝሰርሐዩ ዝዕወት ዘይብል ደኸመ፤
ሻባይ አለኸ-በል አብዚ ንኡስ ዕድመ፤

ገጣሚ፡- ጣዓመ ወዲ-ገሬ
ካብ መዓስከር ስደተኛታት ሸመልባ

የግንዛቤ ስልጠናውን አካላትን ለማድረግ
የሚያስፈልጉትን ማሳሰቢያዎችን ያነቡ።